

Beschrijving Best Practice Kopgroep BoekStart in de kinderopvang

Naam gemeente: Geldrop-Mierlo

Locatie kinderopvang: De Grabbelton – De Hazelaar

Naam en gegevens contactpersoon vanuit de bibliotheek:

Elke van Mierlo, bibliotheek Dommeldal, e.vanmierlo@bibliotheekdommeldal.nl

Ons doel was:

Alle pedagogisch medewerkers werken aan het einde van 2019 minimaal 2x per week met digitale prentenboeken.

Om dit doel te bereiken hebben we het volgende gedaan:

Om ervoor te zorgen dat alle pedagogische medewerkers digitale prentenboeken inzetten op de groep, vonden we het belangrijk om het onderdeel te maken van de dagelijkse routine. Om dit te bereiken hebben we verschillende stappen doorlopen.

1) Masterclass digitale prentenboeken

We zijn gestart met een masterclass waarin Sardes en de Bibliotheek uitleg hebben gegeven over digitale prentenboeken aan de pedagogisch medewerkers, de voorleescoördinator (in spé) en de leidinggevende van de kinderopvanglocatie. De masterclass was voor alle aanwezigen de eerste kennismaking met digitale prentenboeken. Tijdens de masterclass is besproken wat digitale prentenboeken zijn, wat onderzoek naar digitale prentenboeken aantoonde, wat goede elementen van digitale prentenboeken zijn, wat minder goede elementen van digitale prentenboeken (kunnen) zijn en waar je digitale prentenboeken kan vinden. Vervolgens (ongeveer op de helft van de bijeenkomst) hebben we met behulp van opdrachten samen met de medewerkers van de kinderopvang in kaart gebracht hoe we de digitale prentenboeken op deze specifieke groepen op die specifieke kinderopvanglocatie in konden gaan zetten. Hierbij is rekening gehouden met het dagritme, de thema's, de verschillende taken van pedagogisch medewerkers, de ruimte op de groepen, de beschikbare materialen (zoals tablets of beeldschermen) en de kinderen met hun verschillende niveaus. Uiteindelijk is een concreet stappenplan gemaakt om te starten met het werken met digitale prentenboeken. Door deze concrete, duidelijke en realistische stappen, konden de voorleescoördinator en de pedagogisch medewerkers de eerstvolgende dag gelijk aan de slag.

2) Werken met digitale prentenboeken

Vervolgens was de voorleescoördinator de kartrekker op de locatie, om ervoor te zorgen dat de concrete afspraken die zijn gemaakt tijdens de masterclass ook echt uitgevoerd gaan worden. De voorleescoördinator stond zelf op de peutergroep en is als eerste gestart met het werken met digitale prentenboeken. Als snel bleek dat het gekozen tijdstip (tijdens het vrij spelen, tussen binnenkomst en het fruit eten) een geschikt moment was om met een klein groepje de digitale prentenboeken te gaan bekijken. Ook de gekozen locatie (op de trap in de hal) bleek een fijne, rustige omgeving te zijn om met digitale prentenboeken te werken.

3) Terugkoppeling, afstemming en aanpassing

Het voorleesmoment, de locatie en de groepsgrootte (die bedacht waren tijdens de masterclass) bleken allemaal geschikt te zijn om te werken met digitale prentenboeken en daardoor was het al snel onderdeel van de dagelijkse routine. Ook de kinderen waren snel gewend aan deze routine en vroegen soms zelf al of ze met het digitale prentenboek mochten gaan lezen. De pedagogisch medewerkers hadden na verloop van tijd alleen wat moeite met het vinden van de balans tussen het gebruik van het papieren boek en het digitale prentenboek. Samen met de bibliotheek is toen een oplossing bedacht, die staat beschreven onder het kopje 'uitdagingen onderweg'.

Dit is wat we hebben bereikt:

Nadat we deze stappen hebben doorlopen, is het werken met digitale prentenboeken een vast onderdeel geworden van de dagelijkse routine op de groep en wordt er bijna elke dag mee gewerkt.

Hoe ziet dat er dan uit? Als de kinderen vrij aan het spelen zijn (tussen het binnenkomen en het eten van het fruithapje) kiest de pedagogisch medewerker ongeveer 4 kinderen uit om op de gang het digitale prentenboek te bekijken. Hierbij volgen de pedagogisch medewerkers het kind (dat is een speerpunt van de kinderopvangorganisatie), dus als kinderen niet willen, dan hoeven ze niet mee te gaan. Omdat het echter heel speciaal voelt, willen alle kinderen graag mee naar de gang voor het digitale prentenboek. Vervolgens nemen de kinderen plaats op de onderste trede van de trap en gaat de pedagogisch medewerker tegenover hen zitten (op de grond of op een kruk) met een tablet in de hand. Eerst vertelt de pedagogisch medewerker wat ze gaan doen, dan volgt een korte inleiding op het verhaal en daarna start het filmpje. Na afloop mogen de kinderen nog even napraten en dan gaan ze weer terug naar de groep en worden andere kinderen meegenomen naar de gang. Op deze manier komen veel kinderen aan de beurt, komen de taalzwakke kinderen (die het meest profiteren van digitale prentenboeken) het meest aan de beurt en zijn de pedagogisch medewerkers flexibel om de activiteit, de lengte of de kinderen aan te passen als dat nodig is. De pedagogisch medewerkers kunnen onderling ook afwisselen (naar de gang met het digitale prentenboek of op de groep blijven).

Dit waren onze uitdagingen onderweg:

Zoals eerder beschreven, hadden de pedagogisch medewerkers het gevoel dat ze te weinig gebruik maakten van het papieren boek. In samenwerking met de bibliotheek is een schema opgesteld, zodat ze beter inzicht kregen in een mogelijke inzet van het papieren boek en een digitaal prentenboek. Dit schema wordt nu gebruikt als leidraad. De pedagogisch medewerkers kunnen er op elk moment van afwijken om in te spelen op de behoeften van de kinderen, maar geeft de pedagogisch medewerkers wel houvast op het moment dat ze dat nodig hebben.

Een ander aandachtspunt is dat de pedagogisch medewerkers aangeven dat het aanbod digitale prentenboeken op BereSlim nog redelijk klein is (vooral rondom het thema Sinterklaas of Kerst) en dat het lastig is dat de filmpjes op BereSlim niet gepauzeerd kunnen worden. Op deze manier is interactie met de kinderen tijdens het lezen niet mogelijk, wat wel bevorderlijk zou zijn voor de taalontwikkeling.

Wat is ervoor nodig om dit te doen bij een andere bibliotheek of kinderopvanginstelling?

Het is van belang dat de voorleescoördinator, de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende van de kinderopvang geïnformeerd en vooral ook enthousiast zijn over het werken met digitale prentenboeken. Vervolgens is het van belang om samen met de bibliotheek concrete, praktische en realistische eerste stappen te bespreken en te beschrijven. Daarna is het vooral de taak van de voorleescoördinator en de pedagogische medewerkers om het werken met digitale prentenboeken uit te gaan werken in de praktijk. Al doende leert men wat wel en wat niet werkt. Door korte lijntjes te houden tussen de voorleescoördinator en de bibliotheek, kunnen problemen snel worden aangepakt en kunnen de pedagogisch medewerkers weer verder met het inpassen van het werken met digitale prentenboeken in de dagelijkse voorleesroutine. Om te zorgen voor een goede borging, is het met name van belang om een goed moment te vinden om te werken met de digitale prentenboeken, zodat het opgenomen kan worden in het dagritme en het geankerd wordt tot een vaste routine.

Wat waren de kosten en tijdsinvestering?

Op alle groepen op de kinderopvanglocatie was al één tablet aanwezig. Deze hebben ze dus niet meer aan hoeven schaffen. Op de locatie was helaas geen beeldscherm aanwezig, dit zou eventueel nog aangeschaft kunnen worden om de digitale prentenboeken met een iets grotere groep te kunnen bekijken. De voorleescoördinator van de locatie stond zelf op de peutergroep, wat zeer gunstig is voor de tijdsinvestering. Op deze manier kon ze alles direct uitvoeren, problemen signaleren, aanpassingen doorvoeren en het ook direct overdragen op haar collega's. Het werken met (digitale) prentenboeken duurt per dag ongeveer 45 minuten. Voor de masterclass, de begeleidingsmomenten en het aanschaffen van nieuwe boekjes zijn in totaal ongeveer 10 uur nodig geweest. De begeleiding vanuit de bibliotheek was vooral in het begin van het traject intensief (voorbereiden, masterclass en begeleidingsmomenten kostten ongeveer 20 uur), en bestaat nu alleen nog uit korte contactmomenten om te vragen of alles nog steeds loopt en of er nog vragen of problemen zijn.